

Հավելված

Հաստատվել է ՀՀ ՎՊԻ Խորհրդի

2010թ. հոկտեմբերի 29-ի թիվ 30/8 որոշմամբ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀՄԿԻՉ ՊԱԼԱՏ
«ԳՆԱԳՈՅԱՑՄԱՆ ՎԵՐԼՈՒԾԱԿԱՆ ԻՆՖՈՐՄԱՑԻՈՆ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ
ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՏԱՄԲ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ
ՎԵՐԱՀՄԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահսկողության հիմքը՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի խորհրդի 2010թ. սեպտեմբերի 24-ի թիվ 26/1 և թիվ 26/2 որոշումները:

Վերահսկողության նպատակը՝ «Գնագոյացման վերլուծական ինֆորմացիոն կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի կողմից կանոնադրությամբ հաստատված գործառույթների և պարտականությունների կատարման ուսումնասիրություն:

Վերահսկողության առարկան՝ ՊՈԱԿ-ին հատկացված միջոցների օգտագործմանն ուղղված գործառույթներ:

Վերահսկողության օբյեկտները՝ «Գնագոյացման վերլուծական ինֆորմացիոն կենտրոն» ՊՈԱԿ, գործառույթի իրականացմանն առնչվող այլ օբյեկտներ:

Վերահսկողությունն ընդգրկող ժամանակահատվածը՝ 01.01.2009թ.-ից ստուգման իրականացման ժամկետի ավարտը:

Վերահսկողության ծավալը՝ Վերահսկվել է 72,979.0 հազ. դրամի ծախս, (2009թ. 52,129.0 հազ. դրամ, 2010թ. I կիսամյակ՝ 20,850.0 հազ. դրամ):

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 27.09.2010թ.-04.11.2010թ.

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝ Վերահսկողության իրականացման ընթացքում կիրառվել են դիտարկման, ստուգման և վերլուծության ձևեր, ինչպես նաև համապատասխանության, ֆինանսական և կատարողական վերահսկողության տեսակները:

Ստուգման ընթացքում կիրառվել են ընտրանքի, տարբեր տվյալների համադրման, համեմատման մեթոդներ, կատարվել է տարբեր փաստաթղթերի և տվյալների ուսումնասիրություն:

Վերահսկողության արդյունքները

«Գնագոյացման վերլուծական ինֆորմացիոն կենտրոն» ՊՈԱԿ-ը (այսուհետ՝ «ԳՎԻԿ» ՊՈԱԿ) ստեղծվել է ՀՀ կառավարության 2006թ. նոյեմբերի 16 թիվ 1687-Ն որոշմամբ: ՊՈԱԿ-ի կառավարումը իրականացվել է ՀՀ կառավարության կողմից լիազորված ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության կողմից:

Կազմակերպության գործունեության նպատակներն են՝

ա/ շինանյութերի բորսային միջինացված գների ամենամյա տեղեկագրերի հրապարակումը,

բ/ մասնակցություն ՀՀ տարածքում քաղաքաշինության բնագավառի գնագոյացման և հեռանկարային զարգացման ծրագրերի իրականացման նպատակով պետական քաղաքականության մշակման աշխատանքներին,

գ/ միջազգային կազմակերպությունների և դոնոր երկրների հետ համատեղ իր իրավասության սահմաններում քաղաքաշինության բնագավառի գնագոյացման ծրագրերի մշակումը և իրականացումը,

դ/ պետական պատվերի շրջանակներում քաղաքաշինության բնագավառի գնագոյացման ծրագրերի իրականացումը,

ե/ գործող գներով շինարարական աշխատանքների արժեքի հաշվարկման կարգի մշակումը:

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության «ԳՎԻԿ» ՊՈԱԿ-ի կանոնադրության համաձայն կազմակերպության գործունեության առարկան ՀՀ տարածքում քաղաքաշինության բնագավառում գնագոյացման համար անհրաժեշտ շինանյութերի կոնստրուկցիաների և պատրաստվածքների միջին գների վերաբերյալ տեղեկատվության մշակումն է:

«ԳՎԻԿ» ՊՈԱԿ-ի կողմից թողարկված ամենամյա տեղեկագրերը հանդիսացել են ՀՀ շինարարական աշխատանքների համար որպես նախահաշիվներ կազմելու հիմք, իսկ մատուցած ծառայություններից օգտվել են ՀՀ կառավարությունը, շինարարական,

նախագծա-նախահաշվային կազմակերպությունները, նախագծերի փորձագիտական կենտրոնները և այն ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք, որոնք առնչվում են շինարարության հետ:

«ԳՎԻԿ» ՊՈԱԿ-ի գործունեության ստուգմամբ պարզվել է, որ կանոնադրությամբ սահմանված նպատակները, բացառությամբ՝ շինանյութերի բորսայական միջինացված գների ամենամսյա տեղեկագրերի հրապարակման աշխատանքների, չեն իրականացվել:

Տեղեկագրերի հրապարակման համար ՊՈԱԿ-ի կողմից ուսումնասիրվել է 25 ապրանքային խմբերում ընդգրկված 1400-ից մինչև 2400 անվանում ապրանքներ:

Հարկ է նշել, որ դրամաշնորհի հատկացման պայմանագրով չի նախատեսվել շուկայում առկա շինանյութերի քանակի և տեսակի ուսումնասիրության վերաբերյալ չափաքանակներ և ծավալներ: Կազմակերպության կողմից տարբեր ամիսներ ուսումնասիրվել է տարբեր քանակի ապրանքների գներ, դրանց քանակը երբեմն տատանվել է մինչև 1000 անունով: Մասնավորապես՝ եթե 2009թ. մարտ ամսին ուսումնասիրվել է 2413 տեսակի ապրանքներ, մայիսին այն կազմել է 1417 անուն, հունվար ամսին ուսումնասիրվել է 2376 անուն, իսկ հունիս ամսին ուսումնասիրվել և տպագրվել է 1497 անուն ապրանք:

ՊՈԱԿ-ի կողմից շուկայի ուսումնասիրությունը կատարվել է կամայականորեն, առանց սահմանված կարգի և մեթոդական ցուցումների ցուցաբերվել է կամայական մոտեցում:

Արտադրողներից ապրանքատեսակների գների վերաբերյալ ինֆորմացիան ստացվել է գնացուցակների տեսքով, ֆաքսերի, էլեկտրոնային նամակների միջոցով, կատարվել է շրջայցեր շինարարական ապրանքների առևտրի վայրեր:

Հանձնաժողովի կողմից ուսումնասիրվել է 6 ապրանքախմբերում ընդգրկված 400 ապրանքներից մոտ 180-ը: Ուսումնասիրության են ենթարկվել այնպիսի շինանյութի գներ, որոնք ունեն ավելի մեծ տեսակարար կշիռ շինարարական աշխատանքներում և կիրառվել են ավելի հաճախ:

Տեղեկագրերում ներկայացվող շինանյութերի միջին գների ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ դրանք չեն համապատասխանում իրականությանը, բազմաթիվ ապրանքների գներ շատ ավելի բարձր են, քան տվյալ ժամանակաշրջանում շուկայում գոյություն ունեցած փաստացի ձևավորված գները:

Բազմաթիվ տեղեկագրերում գները ֆիքսվել են առանց համապատասխան հիմքերի և կնիքով վավերացված փաստաթղթերի: Շատ դեպքերում ՊՈԱԿ-ի կողմից շուկայում առկա շինարարական ապրանքների գների վերաբերյալ տեղեկատվությունը հավաքագրվել և տպագրվել է տեղեկագրերում, առևտրի իրականացման վայրերում կատարված շրջայցերի արդյունքում՝ առանց համապատասխան հիմքերով ապահովված գների վերաբերյալ, կազմված տեղեկանքների հիման վրա:

Տեղեկագրերում տպագրվող ապրանքների միջին գների ձևավորման համար հաճախ հիմք է հանդիսացել մեկ ընկերության կողմից տրված տեղեկանքները: Մասնավորապես՝ 2009-2010թթ. «Քար և ավազ» ոչ հանքային հանածոներ» ՓԲ ընկերության կողմից ՊՈԱԿ-ին ներկայացված գնացուցակների հիման վրա յուրաքանչյուր տեղեկագրում միջին հաշվով տեղ է գտել 60-80 անվանում ապրանքների գներ: Փարաքարի բազալտի, Վեդու տրավերտինի, Նոյեմբերյանի ֆելզիտի և Անիի տուֆի տարբեր կտրվածքների սալիկների գները ձևավորվել է «Քար և ավազ» ոչ հանքային հանածոներ» ՓԲ ընկերության կողմից տրված գնային առաջարկների հիման վրա: Հարկ է նշել, որ ՀՀ-ում գործում է բազալտ արդյունահանող 60, տրավերտին արդյունահանող 18, ֆելզիտային տուֆ արդյունահանող 5 սուբյեկտներ, որոնք ունեն համապատասխան հանքային իրավունքներ:

Արթիկի տարածաշրջանի տուֆից տարբեր կտրվածքի երեսապատման սալերի և կանոնավոր կտրվածքի շինաքարի գները ձևավորվել է միայն «Արթիկտուֆ» ՓԲ ընկերության կողմից նաերկայացված գներով:

Սիսիանի տարածաշրջանի բազալտից տարբեր կտրվածքի բազալտե սալերի գները սահմանվել է միայն «Էլեն և Անի» ՍՊ ընկերության կողմից ներկայացված գներով:

Տեղեկագրերում ներկայացվող քարերի և պատրաստվածքների քարերի միջին գների ոչ իրատեսական լինելու մասին են վկայում ներկայացվող քարերի որոշ մասի հիմքերի բացակայությունը, առկա հիմքերի և շուկայում գործող գների համեմատությամբ գների զգալի շեղումը:

2009թ. առաջին չորս ամիսների համար տուֆ քարերի գները տպագրվել են առանց որևէ հիմնավորման, իսկ 2009թ. հաջորդ և 2010թ. ութ ամիսների համար հիմք է ընդունվել միայն «Արթիկտուֆ» ՓԲԸ-ի կողմից տրված գինը (հավելված):

Հավելված

Տուֆ կանոնավոր կտրվածքով (խմ)

2009թ.

հազ. դրամ

h/h	Ապրանքի տեղանքի անվանումը	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		տեղեկագրի գին											
1	Արթիկ	8,8	8,8	8,8		7,5	7,5	8,0	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
2	Վարդենիս (Գեղարք.)	5,0-9,8	5,0-9,8	5,0-9,8	5,0-9,8								
3	Արմավիր	7,65	7,65	7,65									
4	Աշտարակ (Կաթնաղբյուր)	6,4	6,4	6,4	6,4	5,0							

Տուֆ կանոնավոր կտրվածքի (խմ)

2010թ.

հազ. դրամ

h/h	Ապրանքի տեղանքի անվանումը	1	2	3	4	5	6	7	8
		տեղեկագրի գին							
1	Արթիկ	0	0	0	0	7,5	7,5	7,5	7,5
2	Վարդենիս (Գեղարք.)								
3	Արմավիր								
4	Աշտարակ (Կաթնաղբյուր)								

ՀՀ-ում «Արթիկտուֆ» ՓԲԸ-ից բացի տուֆ քար են արդյունահանել և վաճառել ևս 142 սուբյեկտներ, որոնք ունեն համապատասխան հանքային իրավունքներ:

2009թ. և 2010թ. ութ ամիսներին տպագրված տեղեկագրերում որպես կանոնավոր կտրվածքի տուֆ քարի գին ընդունվել է «Արթիկտուֆ» ՓԲԸ-ի գինը՝ 1 խմ-ի համար 7500 դրամ այն դեպքում, երբ շուկայում մույն ժամանակաշրջանում տուֆ քարի գինը տատանվել է 3600 դրամից 5400 դրամ 1 խմ-ի համար (հավելված):

Հավելված

Տուֆ կանոնավոր կտրվածքով (խմ)

2009թ.

հազ. դրամ

h/h	Ապրանքի տեղեկանքի անվանումը	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		ուսումնասիրության գին											
1	Ուջանի, Կողի, Բյուրական և Արագածոտն	4,8	4,8	4,8	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,4	4,8	4,8	4,8
2	«Տնա-Շին» ՍՊԸ, Արմավիր					4,2	4,8	4,8	3,5	4,3	5,1	6,1	5,4
3	«Ավագ և Աշոտ» ՍՊԸ, Արագածոտնի մարզ գ. Ն. Բազմաբերդ	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4
4	«Հասակ» ՍՊԸ Արագածոտնի մարզ	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1
5	«Բազմաբերդ» ՍՊԸ Արագածոտնի մարզ Թալինի տարածք	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
6	«Վիլյաշին » ՍՊԸ Բաղրամյանի շրջան	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
7	«Տուր Ստար» ՍՊԸ գ.Աղավնատուն	4,3	4,3	4,3	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0

«ԳՎԻԿ» ՊՈԱԿ-ը 2009-2010թթ.-ի ընթացքում չի իրականացրել լիարժեք մոնիտորինգ ՀՀ տարածքում արդյունահանվող և վաճառվող տուֆ քարերի վերաբերյալ, չնայած գործուղումներին, չի ապահովվել լիարժեք տեղեկատվություն՝

քաղաքաշինության գնագոյացման ոլորտում շինանյութերի շուկայական միջինացված գների վերաբերյալ:

Տուֆ կանոնավոր կտրվածքով (խմ)

2010թ.

հազ. դրամ

h/h	Ասյրանքի տեղեկանքի անվանումը	1	2	3	4	5	6	7	8
		ուսումնասիրության գին							
1	Ուջանի, Կողի, Բյուրական և Արագածոտն	0.0	0.0	5.5	4.4	5.0	5.0	5.5	5.0
2	«Տնա-Շին» ՍՊԸ, Արմավիր	4,8	4,8	4,8	4,6	4,6	4,6	4,5	4,5
3	«Ավագ և Աշոտ» ՍՊԸ, Արագածոտնի մարզ	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4
4	«Հասակ» ՍՊԸ Արագածոտնի մարզ	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
5	«Բազմաբերդ» ՍՊԸ Արագածոտնի մարզ Թալինի տարածք	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
6	«Վիլլաշին » ՍՊԸ Բաղրամյանի շրջան	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6	3.6
7	«Տուր Ստար» ՍՊԸ գ.Աղավնատուն	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0

Ուսումնասիրությունը թույլ է տալիս կարծիք հայտնելու, որ տեղեկագրերում տպագրված բազմաթիվ ասյրանքների գները ունեն մեկ աղբյուրի հիմնավորում և չեն կարող համարվել շուկայական միջին գներ:

Մի շարք դեպքերում, որոշ կազմակերպություններ, որոնք չեն արտադրել տվյալ ապրանքները, ՊՈԱԿ-ին տվել են գնային առաջարկներ այդ ապրանքների վերաբերյալ և ձևավորել շուկայական գին: Այսպես՝ «Քար և ավազ» ոչ հանքային հանածոներ» ՓԲ ընկերությունը, որը 2009-2010թթ. պարբերաբար ներկայացրել է գնացուցակներ տարբեր ապրանքատեսակների, այդ թվում՝ ութ տեսակի տուֆե սալերի վերաբերյալ: Իրականում ընկերությունը այդ ընթացքում տուֆե սալերի արտադրություն չի ունեցել, սակայն ներկայացրած գնացուցակներում ընդգրկել է այդ ապրանքների վերաբերյալ գնային առաջարկներ:

Որոշ դեպքերում գործում առկա հիմքերում նշված գների և ըստ այդ հիմքերի գնացուցակների ինֆորմացիոն տեղեկագրերում տպագրված գների միջև կան էական տարբերություններ: ՊՈԱԿ-ի կողմից կազմված տեղեկանքների հիման վրա տպագրվել է ապրանքի գներ, որոնք ավելի բարձր են, քան փաստացի տվյալ ապրանքի գինը շուկայում: Մասնավորապես՝ Արարատի մարզի «Մանանա Գրեյն» ՍՊ ընկերության կողմից արտադրվող տրավերտինի 20մմ հաստությամբ երեսապատման սալերի վերաբերյալ գները 2009թ. հունիս, հուլիս, օգոստոս ամիսներին ինֆորմացիոն տեղեկագրերում տպվել են առանց հիմքերի, համապատասխանաբար՝ 5000 դրամ և 7500 դրամ: Ստուգմամբ պարզվել է, որ 2009թ. հունիս, հուլիս, օգոստոս ամիսներին «Մանանա Գրեյն» ՍՊ ընկերության կողմից արտադրվող տրավերտինի 20մմ հաստությամբ մեկ քմ հղկված և սղոցված երեսապատման սալերի արժեքը կազմել է համապատասխանաբար՝ 3600 և 3900 դրամ:

Բազմաթիվ դեպքերում միջին գնի ստացումը ՊՈԱԿ-ի կողմից կատարվել է ոչ լիարժեք ուսումնասիրության արդյունքում. ցուցաբերվել է սուբյեկտիվ մոտեցում:

Սուբյեկտիվ մոտեցում ցուցաբերելու՝ գների վերաբերյալ տեղեկատվությունը տեղեկագրերում սխալ արտացոլելու արդյունքում, գները կիրառողներին հնարավորություն է ընձեռվել պետական բյուջեից անհրաժեշտ միջոցներից ավելի գումարներ ստանալուն:

ՊՈԱԿ-ը 2010թ. հունվար, փետրվար և մարտ ամիսներին ասֆալտի գները որոշելիս բավարարվել է միայն երկու՝ «Վահագն և Սամվել» և «Սահակյանշին» ՍՊ ընկերությունների կողմից տրված գներով, որոնց արդյունքում միջին գինը կազմել է 30.4 հազ. դրամ: 2010թ. հաջորդ ամիսներին ՊՈԱԿ-ի կողմից օգտագործվել է «Վահագն և

Սամվել» ՍՊ և «Խաչհար» ՍՊ ընկերությունների կողմից արտադրված ասֆալտի գները: Հարկ է նշել, որ «Խաչհար» ՍՊԸ-ի կողմից արտադրված ասֆալտի գները շատ ավելի բարձր են, քան «Սահակյանշին» ՍՊԸ-ի կողմից արտադրված ասֆալտի գները, որի արդյունքում ստացվել է միջինացված, ավելի բարձր գին՝ 33.2 հազ. դրամ, չնայած այն հանգամանքին, որ ասֆալտի բաղադրիչների /բիտում, խիճ և ալյն/ գները այդ ամիսներին մնացել են անփոփոխ: ՊՈԱԿ-ի կողմից ցուցաբերվել է կանխակալ մոտեցում. միջինացված գնի որոշման համար ընտրվել է բարձր գին ներկայացրած արտադրող, որի արդյունքում բարձրացել է շուկայում գործող միջին գինը, ինչը իր հերթին բերել է լրացուցիչ բյուջետային ծախսերի:

Բիտումի գների ուսումնասիրությունը ՊՈԱԿ-ի կողմից կատարվել է հիմնականում Գնումնու շուկայի և Մալաթիա համայնքում գտնվող շինանյութի խանութների կամ «Բարսել» ՍՊԸ-ի կողմից տրված գներով:

ՊՈԱԿ-ի կողմից բիտումի գների ճշտման ուղղությամբ բավարար ուսումնասիրություն չի կատարվել՝ կան ամիսներ, երբ աշխատակիցների կողմից ուղղակի, առանց հիմքերի կազմվել է տեղեկանք (2009թ. 1,8,9,10,11,12 ամիսներ, 2010թ.-ի 1,2,3 ամիսներ)՝ «Շուկա» վերնագրով և արտացոլվել գներ, որը և հիմք է ընդունվել միջինացված գները որոշելու համար:

Կան դեպքեր, երբ բիտումի միջինացված գինը որոշելիս հիմք է ընդունվել «Վահագն և Սամվել» ՍՊԸ-ի կողմից ներկայացված ասֆալտի ինքնարժեքում նշված բիտումի գներ:

Բիտումի գների շուկայական ուսումնասիրությունը չէր կարող հիմք հանդիսանալ ՊՈԱԿ-ի համար միջինացված գների որոշման համար, քանի որ միայն մեկ ամսում կա տեղեկանք՝ տրված «Բարսել» ՍՊԸ-ի կողմից, մնացած դեպքերում տեղեկանքները կազմվել են առանց հիմքերի:

2009թ. առաջին 4 ամիսների ընթացքում ինֆորմացիոն տեղեկագրերում մետաղապլաստե դռների և պատուհանների համար հաշվարկված միջինացված գները չեն համապատասխանում փաստացի փաստաթղթերում նշված գներով ստացվող միջին գներին: Տեղեկագրերում ներառված գները ավելի բարձր են ՊՈԱԿ-ին ներկայացված փաստաթղթերով ստացվող միջին գներից:

Մասնավորապես՝

Սպիտակ 60մմ հաստությամբ, 2 տակ ապակիով /թուրքական պրոֆիլ/ մեկ քմ մետաղապլաստե դռների համար ստացվել է «ՍՄՍ» ՍՊ, «Արմանդ Գրուպ» ՍՊ, «Վալան-Պրոֆ» ՍՊ, «ՏրիԱլ-Պլաստ» ՍՊ, «Պրոֆալ» ՍՊ ընկերություններից համապատասխանաբար հետևյալ գներով 36.6, 35.0, 33.3, 30.0 և 40.0 հազ. դրամ գնառաջարկներ: Գնառաջարկների միջին գինը ըստ փաստաթղթերի կազմել է 35.0 հազ. դրամ, սակայն տեղեկագրում հրապարակվել է 43.0 հազ.դրամ, կամ 8,0 հազ.դրամով ավելի:

Կաղնեգույն 60մմ հաստությամբ, 2 տակ ապակիով, /թուրքական պրոֆիլ/ մետաղապլաստե դռների համար գնառաջարկներ են ստացվել «Արմանդ Գրուպ» ՍՊ, «Վալան-Պրոֆ» ՍՊ, «ՏրիԱլ-Պլաստ» ՍՊ, «Պրոֆալ» ՍՊ ընկերություններից համապատասխանաբար՝ 45.0, 42.5, 38.8 և 50.0 հազ. դրամ գներով: Գնառաջարկների միջին գինը կազմել է մեկ քմ 44.1 հազ. դրամ, սակայն տեղեկագրում որպես միջին գին հրապարակվել է 68.0 հազ. դրամ, կամ 23,9 հազ. դրամով ավելի:

Կաղնեգույն 60մմ հաստությամբ, 1 տակ ապակիով, /թուրքական պրոֆիլ/ մետաղապլաստե դռների համար գնառաջարկներ են ստացվել «Արմանդ Գրուպ» ՍՊ, «Վալան-Պրոֆ» ՍՊ, «ՏրիԱլ-Պլաստ» ՍՊ ընկերություններից համապատասխանաբար՝ 43.3, 40.8 և 37.1 հազ. դրամ գներով: Գնառաջարկների միջին գինը կազմել է մեկ քմ 40.4 հազ. դրամ, սակայն տեղեկագրում որպես միջին գին հրապարակվել է 64.0 հազ. դրամ, կամ 23,5 հազ. դրամով ավելի:

Կաղնեգույն 60մմ հաստությամբ, 2 տակ ապակիով, /թուրքական պրոֆիլ/ մետաղապլաստե դռների համար գնառաջարկներ են ստացվել «Եվրոստան-Ույուտ» ՍՊ /WINTech պրոֆիլ/, «Եվրոստան-Ույուտ» ՍՊ /VERATEC պրոֆիլ/, «Վալան-Պրոֆ» ՍՊ ընկերություններից, համապատասխանաբար 68.0, 60.0 և 42.5 հազ. դրամ գներով: Գնառաջարկի միջին գինը կազմել է մեկ քմ 56.8 հազ. դրամ, սակայն տեղեկագրում որպես միջին գին հրապարակվել է 68.0 հազ. դրամ, կամ 11.2 հազ. դրամով ավելի:

Կաղնեգույն 60մմ հաստությամբ, 1 տակ ապակիով, /թուրքական պրոֆիլ/ մետաղապլաստե դռների համար գնառաջարկներ են ստացվել «Եվրոստան-Ույուտ» ՍՊ /WINTech պրոֆիլ/, «Եվրոստան-Ույուտ» ՍՊ /VERATEC պրոֆիլ/, «Վալան-Պրոֆ» ՍՊ ընկերություններից, համապատասխանաբար՝ 64.0, 56.0 և 40.8 հազ. դրամ գներով:

Գնառաջարկի միջին գինը կազմել է մեկ քմ 53.6 հազ. դրամ, սակայն տեղեկագրում որպես միջին գին հրապարակվել է 64.0 հազ. դրամ, կամ 10.4 հազ. դրամով ավելի:

Սպիտակ 60մմ հաստությամբ, 2 տակ ապակիով, /թուրքական պրոֆիլ/ գնառաջարկները 1 քմ մետաղապլաստե պատուհանների բացվող մասի համար ստացվել է «ՄՄՄ» ՍՊ, «Արմանդ Գրուպ» ՍՊ, «Վալան-Պրոֆ» ՍՊ, «ՏրիԱլ-Պլաստ» ՍՊ, «Պրոֆալ» ՍՊ ընկերություններից համապատասխանաբար՝ 33.3, 30.0, 28.8, 27.5 և 34.0 հազ. դրամ գներով: Գնառաջարկների միջին գինը ըստ փաստաթղթերի կազմել է 30.7 հազ. դրամ, սակայն տեղեկագրում հրապարակվել է 39.5 հազ. դրամ, կամ 8,8 հազ. դրամով ավելի:

Մետաղապլաստե պատուհանների չբացվող մասի համար գնառաջարկներ ստացվել է «ՄՄՄ» ՍՊ, «Արմանդ Գրուպ» ՍՊ, «Վալան-Պրոֆ» ՍՊ, «ՏրիԱլ-Պլաստ» ՍՊ, «Պրոֆալ» ՍՊ ընկերություններից համապատասխանաբար՝ 25.0, 21.7, 21.3, 20.8 և 25.0 հազ. դրամ գներով: Գնառաջարկների միջին գինը ըստ փաստաթղթերի կազմել է 22.8 հազ. դրամ, սակայն տեղեկագրում հրապարակվել է 27.2 հազ. դրամ, կամ 4.4 հազ. դրամով ավելի:

Կաղնեգույն 60մմ հաստությամբ, 2 տակ ապակիով, /թուրքական պրոֆիլ/ մետաղապլաստե պատուհանների բացվող մասի 1 քմ համար գնառաջարկ է ներկայացվել «Արմանդ Գրուպ» ՍՊ, «Վալան-Պրոֆ» ՍՊ, «ՏրիԱլ-Պլաստ» ՍՊ, «Պրոֆալ» ՍՊ ընկերություններից համապատասխանաբար՝ 38.3, 37.5, 34.2 և 43.0 հազ. դրամ գներով: Գնառաջարկների միջին գինը ըստ փաստաթղթերի կազմել է 38.3 հազ. դրամ, սակայն տեղեկագրում հրապարակվել է 48.5 հազ. դրամ, կամ 10.2 հազ. դրամով ավելի:

Մետաղապլաստե պատուհանների չբացվող մասի համար գնառաջարկներ ստացվել է «Արմանդ Գրուպ» ՍՊ, «Վալան-Պրոֆ» ՍՊ, «ՏրիԱլ-Պլաստ» ՍՊ, «Պրոֆալ» ՍՊ ընկերություններից համապատասխանաբար՝ 30.0, 29.2, 24.2 և 36.0 հազ. դրամ գներով: Գնառաջարկների միջին գինը ըստ փաստաթղթերի կազմել է 29.8 հազ. դրամ, սակայն տեղեկագրում հրապարակվել է 35.5 հազ. դրամ, կամ 5.7 հազ. դրամով ավելի:

Շատ ապրանքների գներ տեղակագրում ներառվել է ԱԱՀ-ով, չնայած այն հանգամանքին, որ տեղակագրություն ապրանքների գները նշվում են առանց ԱԱՀ-ի:

Մասնավորապես.

«Բարսել» ՍՊԸ-ի կողմից տրված տեղականքի համար 1 տ բիտումի վաճառքի գինը կազմել է 520 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ, սակայն ՊՈԱԿ-ի կողմից այն դիտվել է առանց ԱԱՀ-ի և տպագրվել տեղակագրում:

2009թ. փետրվար ամսվա ինֆորմացիոն տեղակագրում «Մետեքս» ՍՊԸ-ից ստացված տեղեկանքի հիման վրա, որում գները նշվել են ԱԱՀ-ով, ՊՈԱԿ-ի կողմից այն դիտվել է առանց ԱԱՀ-ի և տպագրվել տեղակագրում: Այսպես՝ 13 տեսակի պողպատյա թիթեղների գները (0.5մմ*1000մմ*2000մմ), 11 տեսակի պողպատյա անկյունակների գները (20*20*3մմ-ից մինչև 100*100*8մմ, տաշտածև հեծանների գները 4մմ-ից մինչև 5մմ):

Բազմաթիվ դեպքերում ՊՈԱԿ-ի կողմից կազմված շուկայի ուսումնասիրության տեղեկանքներում նշված ապրանքների գներից՝ չունենալով դրանց կառուցվածքի վերաբերյալ հիմքեր, առանձնացվել է ԱԱՀ-ի գումարներ: Արդյունքում՝ առաջարկվել է մոտավոր, որ ճշգրիտ գներ:

2009թ. առաջին 4 ամիսներին առանց հիմքերի և առանց շուկայի ուսումնասիրության տեղակագրում հրապարակվել է ապրանքի գներ, որոնք նույնությամբ տպագրվել են դեռևս 2007թ.-ի հունվար ամսից:

2009-2010թթ. ընթացքում «Գնագոյացման վերլուծական ինֆորմացիոն կենտրոն» ՊՈԱԿ –ի կողմից ինֆորմացիոն տեղեկագրերում «Մետաղաձուլվածքներ» գլխում ինֆորմացիան զետեղվել է հիմնականում երկու կազմակերպություններից ստացված ինֆորմացիաների հիման վրա («Միկ Մետալ» ՓԲԸ և «Էյ Էմ վի»ՍՊԸ) այն դեպքում, երբ Հայաստանի Հանրապետություն խոշոր ներկրողներ են համարվում «Եվրոպա» և «Մետեքս» ՍՊ ընկերությունները: Կատարված ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ որոշ մետաղաձուլվածքների գծով տեղեկագրում զետեղված գները մեկ տոննայի համար բարձր են մինչև 15.0 հազ. դրամով՝ «Մետեքս» ՍՊ ընկերության վաճառքի գներից:

Որոշ մետաղաձուլվածքների գծով՝ (մետաղալար եռակցման, մանեկ, հեղյուս) 2007թ. հունվար ամսից շուկայի ուսումնասիրություններ, ինչպես նաև այլ աղբյուրներից ինֆորմացիա չի հավաքագրվել և նշված մետաղաձուլվածքների մեկ տոննայի գները, որոնք համապատասխանաբար կազմել են՝ 830.0հազ. դրամ, 950.0 հազ. դրամ և

400.0հազ. դրամ, մնացել են անփոփոխ մինչև 2009թ. ապրիլ ամիսը: Նշված մետաղաձուլվածքներից եռակցման մետաղալարի գինը 2009թ. ապրիլ ամսին շուկայի ուսումնասիրության տեղեկանքով կտրուկ նվազել և մեկ տոննայի գինը 830.0հազ. դրամից դարձել է 583.0հազ.դրամ: Միաժամանակ, նշենք, որ 2007թ. օգոստոս ամսից պտուտակի գին չի ուսումնասիրվել և գինը մնացել է անփոփոխ մինչև 2009թ. մայիս ամիսը:

Հարկ է նշել, որ հեղուսի մեկ տոննայի գինը 2009թ. մայիս ամսի տեղեկագրում տպագրվել է 400.0 հազ. դրամ, իսկ հաջորդ ամիս շուկայի ուսումնասիրությամբ կազմված տեղեկանքի հիման վրա կտրուկ ավելացել և դարձել է 950.0հազ. դրամ, ավելացումը կատարվել է առանց որևէ հիմնավորման:

Մետաղալար կապելու 1-3 ԿՊ/ՊՄ $d=1.2-4$ մմ «Միկ Մետալ» ՓԲԸ –ի կողմից 2009թ. փետրվար ամսին ստացված տեղեկատվության հիման վրա ինֆորմացիոն տեղեկագրում գինը դրվել է 1տոննան 490.0հազ. դրամ, սակայն 1-3 ԿՊ/ՊՄ $d=3-4$ մմ մետաղալարի գինը նույն տեղեկանքում գրված է 394.5հազ. դրամ, կամ տեղեկագրում $d=3-4$ մմ մետաղալարի գինը 1 տոննայի համար ավելի է նշվել 95.5 հազ. դրամով (490.0-394.5):

Գների հավաքագրման, մշակման և «Ինֆորմացիոն տեղեկագրում» տեղադրման ավարտից հետո «Տեղեկագիրը» ՊՈԱԿ-ի կողմից ներկայացվել է ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն, այն տպագրելու համար համաձայնություն ստանալու, սակայն նախարարության կողմից որևէ առարկություն տեղեկագրում նշված գների վերաբերյալ չի արվել: Նախարարության կողմից չի վերահսկվել գների արժանահավատությունը և դրանց ձևավորման ճշտությունը:

2009-2010թթ. ընթացքում ՊՈԱԿ-ի կողմից իրականացրած մոնիտորինգի արդյունքում չի ապահովվել ՀՀ շուկայում գործող շինանյութերի, շինարարական կոնստրուկցիաների ու պատրաստվածքների միջինացված գների վերաբերյալ արժանահավատ տեղեկատվություն: Լիարժեք չի ուսումնասիրվել ՀՀ մարզերում արտադրվող շինանյութերի և շինկոնստրուկցիաների միջինացված գները:

ՊՈԱԿ-ի կողմից նախատեսված գործառույթը ոչ լիարժեք իրականացնելու հետևանքով, քաղաքաշինության գնագոյացման ոլորտում ՀՀ կառավարությանը և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությանը տվյալ ժամանակահատվածում միջինացված

գների վերաբերյալ հստակ պատկերացում ունենալու համար չի ներկայացվել իրական պատկերը:

2009թ. և 2010թ. ութ ամիսների համար պետական բյուջեից ՊՈԱԿ-ին հատկացված միջոցների ծախսը չի ապահովել ակնկալվող արդյունավետություն:

Եզրակացություն

- 1.** ՊՈԱԿ-ի կողմից շուկայի ուսումնասիրությունը կատարվել է առանց սահմանված կարգի, նորմատիվ փաստաթղթերի և մեթոդական ցուցումների:
- 2.** Բազմաթիվ տեղակազրում գները ֆիքսվել են առանց համապատասխան հիմքերի, առանց կնիքով վավերացված փաստաթղթերի: Շատ դեպքերում ապրանքների շուկայական գների որոշման համար հիմք է ընդունվել ՊՈԱԿ-ի կողմից կազմված անհիմն տեղեկանքները շուկայում գործող գների վերաբերյալ:
- 3.** Շատ ապրանքների գներ տեղեկազրում ներառվել է ԱԱՀ-ով, չնայած այն հանգամանքին, որ տեղակազրերում ապրանքների գները նշվում են առանց ԱԱՀ-ի:
- 4.** Կազմակերպությունները, որոնք չեն արտադրում տվյալ ապրանքները, «Գնագոյացման վերլուծական ինֆորմացիոն կենտրոն» ՊՈԱԿ-ին տվել են գնային առաջարկներ այդ ապրանքների վերաբերյալ և ձևավորել շուկայական գին:
- 5.** Որոշ դեպքերում տեղակազրերում ՊՈԱԿ-ի կողմից կազմված տեղեկանքների հիման վրա տպագրվել են ապրանքի գներ, որոնք ավելի բարձր են, քան փաստացի տվյալ ապրանքի գինը շուկայում:
- 6.** 2009թ. առաջին չորս ամիսների համար տուֆ քարի գները տպագրվել են առանց որևէ հիմնավորման, իսկ 2009թ. հաջորդ և 2010թ. ութ ամիսների համար հիմք է ընդունվել միայն «Արթիկտուֆ» ՓԲԸ-ի կողմից տրված գինը:
- 7.** Բազմաթիվ դեպքերում միջին գնի ստացումը ՊՈԱԿ-ի կողմից կատարվել է ոչ լիարժեք ուսումնասիրության արդյունքում. ցուցաբերվել է սուբյեկտիվ մոտեցում:
- 8.** 2009թ. առաջին 4 ամիսների ընթացքում ինֆորմացիոն տեղեկազրերում մետաղապլաստե դրների և պատուհանների համար հաշվարկված միջինացված գները չեն համապատասխանում փաստացի փաստաթղթերում նշված գներով ստացվող միջին

գներին: Տեղեկագրերում ներառված գները ավելի բարձր են՝ ՊՈԱԿ-ին ներկայացված փաստաթղթերով ստացվող միջին գներից:

9. 2009 թ. առաջին 4 ամիսներին առանց հիմքերի և առանց շուկայի ուսումնասիրության տեղեկագրում հրապարակվել է ապրանքի գներ, որոնք նույնությամբ տպագրվել են դեռևս 2007թ.-ի հունվար ամսից:

10. Տեղեկագրում տպագրվող ապրանքների միջին գների ձևավորման համար հաճախ հիմք է հանդիսացել մեկ ընկերության կողմից տրված տեղեկանքները:

Առաջարկություններ

ՀՀ կառավարությանը՝

- Շինանյութերի բորսայի միջինացված գների որոշման և տեղեկագրում ներառման աշխատանքներն արդյունավետ և ճշգրիտ կազմակերպելու նպատակով քննարկել «Գնագոյացման վերլուծական ինֆորմացիոն կենտրոն» ՊՈԱԿ-ը ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության կազմից հանելու հարցը:

- Շինանյութերի շուկայում գործող միջինացված գների ամենամսյա տեղեկագրերի պատրաստման և հրապարակման գործառույթը պատշաճ ձևով կազմակերպելու համար ստեղծել կարգ, մեթոդական ցուցումներ՝ շուկան ուսումնասիրելու համար

«Գնագոյացման վերլուծական ինֆորմացիոն կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի ղեկավարությանը՝

- Ձեռնարկել միջոցներ վերահսկողության արդյունքում հայտնաբերված թերությունները վերացնելու ուղղությամբ:

- «Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի գ/ ենթակետի համաձայն մեկամսյա ժամկետում Վերահսկիչ պալատին տրամադրել գրավոր տեղեկատվություն՝ հաշվետվությամբ արձանագրված խախտումների վերացման վերաբերյալ: